

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.275

Divendres, 13 de maig del 2016

SUMARI

- 1 Pau Vidal ► El catanyol es cura
- 2 J. Leonardo Giménez ► Quan l'aigua bullga
- 3 Rudolf Ortega ► Més llibres en català, si us plau
- 4 Antoni Dalmases ► Educar sense literatura
- 5 Maria Cucurull ► Un homenatge a la paraula
- 6 L'AVL i el Termcat arriben a un acord per a compartir informació i recursos terminològics
- 7 F. Xavier Vila ► Per avançar cap a un model lingüístic propi i sostenible
- 8 Enllaços i convocatòries

InfoMigjorn és un butlletí que distribueix missatges informatius relacionats amb la llengua catalana. Es publica dues vegades per setmana, dimarts i divendres. Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots. Edició: Isabel Casadevall.

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php>. Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat.   @InfoMigjorn

1 El catanyol es cura

Pau Vidal

El catanyol es cura. Interferències castellà-català (Barcelona: Barcanova, 2012), pàg. 54

I sort que era el RACC

EXEMPLE D'ÚS: «Bon dia, sóc Montse, en què puc **ajudar-li**?»

ÚS CORRECTE: «...en què **el / la / us puc ajudar**?»

EXPLICACIÓ: Sorprenent *hit parade* de l'assistència telefònica. Sol anar acompanyat de la pronunciació d'*ajudar* com *ayudar*. La tria del pronom dependrà de com us vulgueu adreçar a l'interlocutor, però és recomanable de vós: «En què us puc servir?», «Què volíeu?»

Direcció indirecta

EXEMPLE D'ÚS: «Nadal no veu **a** Chacón candidata pel PSC.»

ÚS CORRECTE: «Nadal no veu Chacón candidata pel PSC.»

EXPLICACIÓ: En castellà, quan l'objecte directe és una persona porta la preposició *a* («Voy a visitar a mi amiga», «¿Has visto a tu abuela?»), però en català no: «Visitaré la meva amiga», «Has vist la teva àvia?»

Comentari a diari digital

EXEMPLE D'ÚS: «No hi ha res més potent per a un aficionat que **guanyar-li a** l'etern rival a l'últim minut.»

ÚS CORRECTE: «...que **guanyar** l'etern rival a l'últim minut.»

EXPLICACIÓ: Variant combinada dels dos casos anteriors que consisteix a anar-se'n a l'altre extrem. Se sent molt als telenotícies: «La retirada de les tropes va permetre **la comissió** visitar la zona sense incidents.» Per influència de l'objecte directe, que no porta preposició («Vam convidar tothom»), se suprimeix erròniament la d'objecte indirecte, que sí que n'ha de dur: «...va permetre **a la comissió** visitar...»

2 Quan l'aigua bullga

J. Leonardo Giménez

Levante-EMV, 02/05/2016

<http://www.levante-emv.com/cultura/panorama/2016/05/02/quant-aigua-bullga/1411935.html>

En el receptari d'un curs de cuina, veig que en una de les instruccions l'autora posa en una de les receptes «Esperarem tres minuts després que l'aigua bullga». Quina sorpresa més agradable! El subjuntiu del verb *bullir*/*bullir* conjugat en un escrit «formal» (es tracta d'un curset de cuina), com ho diem de manera natural en la variant valenciana de la llengua i no com ho prescriuen la majoria de manuals i llibres d'ensenyament en valencià, que ignorant la parla real-genuïna, preceptuen la forma *bulla*, «Esperarem que l'aigua bulla», que deuen ser escassos/asses els valencians i valencianes que ho diuen. Com que conec l'autora de la recepta, no em prive de fer-li saber que he llegit el seu receptari i de felicitar-la per eixa concessió al «particularisme» valencià, com algú definix la manera valenciana de parlar i escriure. Fa uns poquets anys ella no haguera usat eixa forma, *bullga*, ni cap altra massa marcada de «particularista». Tot per a glòria del model unitari (jo diria uniformista). L'amiga professora de cuina té títol universitari i és valencianoparlant des de les primeres paraules, i en sap de llengua, d'esta i d'altres. Es pren la meua punxa sorneguera amb humor i després d'agrair-me la felicitació, amb la mateixa sornegueria, em diu que també escriuria, sense complexos ni temor de ser titlada de blavera, les formes *cullga*, *cusga*, *dorga*, *perga*, *tusca* i altres semblants. Molt bé, l'humor i la ironia que no falten, tant si estem d'acord (que ara ho estem) com si discrepem (que discrepàvem).

Jo en dos columnetes d'estes havia tractat la velarització del verb *volar*, en la línia com ho diem i com ho disposa l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, que en la *Gramàtica normativa valenciana* prescriu com a model principal la forma velaritzada d'eixe verb, de manera que podem escriure i dir en registres formals les formes usuals *vullc*, *vullga*, *vullgues*, *vullguem*, *vullgueu*, *vullguen*. La GNV inclou també el model velaritzat del verb *perdre*, al costat del regular, de manera que són normatives les formes *perc*, *perga*, *pergues*, *perguem*, *pergueu*, *perguen*. Com ho són, al costat del model pur, les formes velaritzades *dorc*, *dorga*, *dorgues* del verb *dormir*, tal com ho diem.

Altres verbs que realitzem de manera velaritzada són, com citava la irònica amiga mestra de cuina, *collir*, i conjuguem *cullc*, *cullga*, *cullgues*; *cosir*, amb les

formes *cusca*, *cusga*, *cusgues*; *tossir*, que té també *tusca*, *tusques*. Estos últims, igual que *engolir*, *fugir*, *fregir*, *llegir* i algun altre, la GNV els inclou com a velaritzats, és a dir, admetent les formes amb *c* i amb *g/gu*, per exemple: *engulc*, *engulga*, *engulgues*, *engulguem*, *engulgueu*, *engulguen*, però en registres poc formals. No entenc massa bé la consideració de formalitat, com toca, de *vullc*, *vullga* i la informalitat de *cullc*, *cullga*, *cusca*, *cusga*, però encara s'entén menys que la majoria de manuals i llibres de text, contradint la parla i perjudicant estudiants i aprenents, seguisquen ignorant gran part de les admissións normatives de l'AVL, basades en la parla real i genuïna, com els casos apuntats hui.

3 Més llibres en català, si us plau

Rudolf Ortega

El País, 25/04/2016

http://cat.elpais.com/cat/2016/04/25/cultura/1461573682_580245.html

Uns dies abans de la Diada de Sant Jordi d'enguany, el Departament de Cultura de la Generalitat va fer públic el seu [nou informe d'hàbits de lectura](#), que revelava unes dades que el pessimisme *mainstream* sobre això del català s'apressava a analitzar des de les tenebres, en tant que donava un depauperant 26,4% de consum lector en català mentre que el castellà s'enduïa el 71%. No hi ha res a dir, les xifres parlen per si soles —que diu el tòpic—, però d'aquí a aventurar, com s'ha fet, que els catalans “prefereixen” llegir en castellà, o bé que donem l'esquena a la llengua, hi ha un petit abisme.

S'ha instal·lat, precisament entre els sectors més fidels a la llengua, els més apassionats, la idea que la població catalana —tret, lògicament, d'ells mateixos— veu la llengua com un instrument de segona, com una llengua de sí però no, una *llengua pijama* o d'estar per casa. I crida l'atenció que siguin els més predisposats a conscienciar-se i mobilitzar-se els que ens recordin permanentment que som una llengua subordinada, una llengua que no se'n sortirà si no es fa el que s'ha de fer (cosa que mai no s'acaba de precisar en mesures concretes), una mena de patuès que aviat serà substrat del castellà. Vaja, que, ens agradi o no, continuem sent una llengua petita.

Efectivament, les xifres d'hàbits de lectura no són bones, però no deixen de reflectir el que genera la mateixa producció editorial. Amb dades de l'any 2013 (les darreres que ofereix el portal Idescat), sabem que la producció de llibres en llengua catalana arriba al 26,22% del mercat, una xifra sospitosament semblant a la dels hàbits lectors que dèiem. De fet, sense afany d'exhaustivitat, entrant en una llibreria ja es veu que el català abasta sobretot la literatura, el llibre infantil i juvenil i la no-ficció sobre Catalunya (amb cosetes, poques, sobre autoajuda i la pràctica del *running*), i que poques vegades transcendeix a altres gèneres, com ara les guies de viatges, el còmic o l'assaig històric. En l'any del centenari de la Primera Guerra Mundial, dels molts assajos publicats no n'hi havia cap en català, tret, és clar, del que relatava la història dels voluntaris catalans.

No crec que el parlant de llengua catalana desconfiï del prestigi de la seva pròpia llengua, ni que en tingui interioritzada la inferioritat. El bon nivell de consum del català en alguns sectors (per exemple el teatre o la ràdio, i també internet i la música) s'adequa precisament a una bona oferta, mentre que davalla quan l'oferta és clarament insuficient. El cas del cinema és el més clar, amb un paupèrrim 3% de pel·lícules que desemboca en uns consums mínims de cinema en català, però amb la televisió passa el mateix: no seria gaire sorprenent comprovar que els índexs de consum de televisió en llengua catalana són coincidents amb l'oferta de televisió conjunta (TV3, 8TV, televisions locals, etc.), en una constatació més que l'oferta sempre és coberta per la demanda.

Llegiríem més en català si hi hagués més llibres en català? Què passaria si l'oferta del sector editorial equiparés les dues llengües? Ja s'ha fet, i es diu Sant Jordi. És el dia en què es posen més llibres a l'abast del lector, i en el qual, possiblement, la fractura lingüística en el mercat es dilueix en disposar a les parades d'una oferta equivalent en les dues llengües. I els resultats són prou il·lustratius: tant el 2014 com el 2015, per Sant Jordi es van vendre més llibres en català que en castellà (aproximadament en una relació de 54%-46%), una tendència que en els dies pròxims, quan sapiguem les xifres definitives del gremi de llibreters, sabrem si es confirma per al 2016. I si és el cas, alguns farien bé de prendre'n nota.

4 Educar sense literatura

Antoni Dalmases

Núvol, 28/04/2016

http://www.ara.cat/suplements/llegim/filoleg-agraden-faves-agrada-larros_0_1568243207.html

Fa molts anys, en una classe de batxillerat nocturn, un professor va deixar anar una frase que es va convertir en una consigna per a l'estudiant que jo era: “Els límits del meu llenguatge són els límits del meu món”. La vaig anotar, al costat del nom del seu autor, Ludwig Wittgenstein, i tan aviat com em fou possible em vaig dedicar a conèixer aquest filòsof. Vaig llegir-ne alguna obra, amb la dificultat dels meus disset anys, i temps després em va colpir la seva tortuosa biografia. El personatge es va convertir en un dels meus referents culturals i la màxima que me'l va donar a conèixer, en pedra angular: “Els límits del meu llenguatge són els límits del meu món”.

Durant els prop de quaranta anys que vaig dedicar-me a ensenyar llengua i literatura, en un moment o altre del curs, escrivia el nom i la frase a la pissarra per donar a entendre que només coneixem el que sabem pensar i dir amb mots, que sense paraules els humans som bestioles limitades. I que conèixer i saber usar les paraules ens fa més vius, més forts i més lliures, perquè som capaços de dir i sobretot de pensar amb precisió i claredat. Pensar amb claredat, perquè sense paraules no existeixen les idees i, per tant, no es poden tenir idees, sinó només, potser, sensacions vagues. Els animals reaccionen, davant la realitat. Els humans reflexionem, per fer-la nostra. I només podem reflexionar amb paraules. Tenir paraules és tenir idees. Això explicava als meus alumnes, glossant-ho amb aquell bonic passatge de *Cien años de soledad*, en el qual García Márquez explica que “El mundo era tan reciente, que muchas cosas carecían de nombre, y para mencionarlas había que señalarlas con el dedo”. La qual cosa volia dir que només es podia expressar i pensar allò que es veia. O sigui “pedra”, “sol”, “mà”; però no “duresa”, “escalfor” i “amistat”. Aquell era, doncs, un món gairebé prehumà, perquè era elemental, immediat, purament utilitari.

Tenia la impressió que la majoria de nois i noies entenien, aleshores, que els textos, els escrits i les vides i sentiments que ens expressaven amb paraules i construccions sintàctiques els llibres eren l'herència d'altres persones que, abans que nosaltres, havien viscut experiències i realitats que ara ens apropaven per fer-nos-les entendre. I que perquè això fos possible necessitaven un llenguatge adequat, unes paraules precises, moltes de les quals sobrepassa-

ven de molt els mots usats en la realitat funcional i tangible. I entenien que, en un grau encara superior, els poetes utilitzen les nostres paraules quotidianes per abastar el món i els significats que hi ha més enllà de la immediatesa i l'evidència elemental, indicant que darrere dels mots hi ha l'ànima d'una cadena històrica de la qual nosaltres som baules, hereus de qui els diu, els pensa i els expressa. Llavors eren capaços de comprendre que expressions com "Só qui só, que no só io, / puix d'amor mudat me só", que Joan Timoneda va escriure al segle XVI, parlava d'ells i de molts adolescents enamoradissos com ells. I ho entenien i se sentien propers i compresos només de pensar-hi una estona, de la mateixa manera que també eren capaços de copsar la metàfora de Gregor Samsa i la seva peripècia. I com els va agradar que Shakespeare digués que "l'home està fet de la matèria amb què es teixeixen els somnis"!

Els escriptors d'arreu i d'aquí, propers o reculats en el temps, actuaven com a incentiu de pensaments, com a mirall moral i ètic; i com a model per a formular les pròpies idees, a vegades per discutir-les, altres per secundar-les. I, cosa fonamental: els agradava –en alguns casos fins a l'entusiasme!– saber trobar el desllorigador dels mots, fer-los seus i, com a exercici, jugar a imitar-los, provar de dir més coses seves amb els nous sentits que les paraules els anaven aportant. A ells i al seu pensament. Perquè amb la lectura i la imitació dels autors, pensadors i poetes que els feien de model, el seu món trencava els límits de l'elementalitat, ja fossin adolescents i joves decantats a l'estudi de la biologia, de l'arquitectura o a l'especulació matemàtica, la mecànica o els negocis.

[Llegiu-ne la continuació i els comentaris al Núvol](#)

5 Un homenatge a la paraula

Maria Cucurull

El Periòdic (Andorra), 05/05/2016

<http://www.elperiodic.ad/opinio/article/51425/un-homenatge-a-la-paraula>

No hem rebut dels déus res de més important que la paraula, a què dedicarem major atenció i treball, o en què hauríem de voler superar els altres homes més que, precisament, en allò en què els homes mateixos superen els altres animals? (Quintilià)

A l'antiga Grècia la paraula tenia un paper central. L'oratòria, és a dir, l'art d'expressar-se en públic, s'estudiava com una part de la retòrica. A més, els sofistes preparaven els seus alumnes mitjançant l'ensenyament de l'excel·lència, l'*areté*; els formaven per tenir un gran domini del llenguatge, per ser hàbils en l'argumentació i la persuasió.

Avui, no estudiem retòrica ni oratòria i malgrat que ens passem el dia parlant i comunicant-nos a través de la xarxa, podríem dir que l'art de l'eloqüència és la nostra assignatura pendent. Per la majoria de nosaltres parlar en públic és extremament difícil i fins i tot, si podem, intentem evitar-ho. Sabem que en un escenari o davant d'un auditori tothom ens mira, quan ens expressem davant de tothom sortim de la nostra zona de confort, és com si ens despulléssim davant dels altres. La comunicació no verbal ens guanya la partida: gestualitat que ens sembla absurda, tics que ens avergonyeixen, respiració que s'accelera, un to de veu tremolós i suor... molta suor.

Probablement, la confiança en un mateix juga un paper molt important a l'hora de superar la por, però també és essencial la pràctica. És per això que és tot un encert que la Universitat d'Andorra promogui la participació dels alumnes de Batxillerat a la Lliga de debat de la Xarxa Vives.

Després de dos dies intensos de debats, no sabem si internet ens fa més lliures però sabem que l'art de l'eloqüència sí que ens proporciona llibertat. Les paraules ens alliberen i hem vist la millor versió dels estudiants, que anaven creixent a l'escenari. De mica en mica, perdien la por, arraconaven la timidesa i els sortien les paraules amb enginy. Ens han commogut, ens han delectat, hem vist l'*areté*.

I no només és un exercici molt útil per als joves, que tard o d'hora hauran de fer una exposició oral, una entrevista de feina o qui sap si demà seran els nostres polítics; sinó que també és profitós per promoure un bon ús de la llengua catalana. Sí, tenir cura a l'hora de parlar, utilitzar tots els pronoms febles i també els relatius, quan toca. I encara més, els participants també han après a usar la cortesia verbal, mossegar-se la llengua, somriure i agrair al contrincant tota la informació que els ha permès ampliar el seu món, trencar prejudicis, obrir la ment, ser més lliures. I és que en paraules del periodista Jorge Fontevicchia «en els debats qui perd, guanya, perquè s'endú la raó de l'altre».

6 L'AVL i el Termcat arriben a un acord per a compartir informació i recursos terminològics

El Punt Avui, 05/05/2016

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/964667-lavl-i-el-termcat-arriben-a-un-acord-per-a-compartir-informacio-i-recursos-terminologics.html>

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) i el Centre Terminològic de Catalunya (Termcat) han signat aquest dijous a València un conveni de col·laboració amb l'objectiu d'enfortir la relació entre els dos organismes per a col·laborar en el desenvolupament de la terminologia en els diversos àmbits del coneixement. Segons han explicat ambdues institucions en comunicat conjunt, l'acord preveu l'intercanvi d'informació sobre els projectes terminològics en curs i l'establiment de mecanismes per a garantir, sempre que siga possible, la difusió de formes comunes per a designar els nous termes. El conveni ha estat signat pel president de l'AVL Ramon Ferrer i el director del Termcat, Jordi Bover.

L'acord s'ha impulsat atès que les dues institucions disposen de bases de dades de contingut terminològic i elaboren productes basats en aquests continguts, "amb la convicció que la reciprocitat d'informació i de recursos pot comportar una millora qualitativa i una optimització de les tasques per al desenvolupament de la llengua en els àmbits especialitzats de la ciència, la tècnica i les humanitats".

L'AVL té atribuïda la competència de determinar la normativa oficial del valencià en tots els seus aspectes, i amb aquesta finalitat elabora diccionaris i altres recursos especialitzats. El Termcat, per la seva banda, és un consorci de la Direcció General de Política Lingüística adscrit al departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que està format per la mateixa Generalitat, l'Institut d'Estudis Catalans i el Consorci per a la Normalització Lingüística, que coordina i promou les actuacions terminològiques en llengua catalana.

[Termcat](#)

[Acadèmia Valenciana de la Llengua](#)

7 Per avançar cap a un model lingüístic propi i sostenible

F. Xavier Vila

El Temps, 03/05/2016

<http://www.elperiodic.cat/ca/noticies/2016/05/per-avancar-cap-a-un-model-linguistic-propi-i-sostenible-14502.php>

D'entrada, un advertiment. Si, igual com Jordi Solé Camardons, l'amable lector considera que la realitat sociolingüística de Catalunya es redueix a l'oposició entre "Els esclaus (nosaltres) [... i] els nostres botxins"; si creu que la societat catalana viu la relació entre el català i el castellà en termes de "ríndete o te matto"; o si està segur que "L'única empatia que podem practicar amb la gent que encara no ha volgut entendre que el català és la nostra llengua nacional, que és la llengua pròpia d'aquest racó de món, és la de mirar-los a la cara sense por, sense falses tàctiques i dir-los: sí, nosaltres volem la Independència (*sic*), però la volem en un país on puguem viure en català, sense demanar permís ni a colons ni a ocupants", no cal que perdi el temps amb aquest article. Si, com diu [el manifest del Grup Koiné](#), està persuadit que la situació sociolingüística del país "resta distorsionada per la major part de les enquestes lingüístiques que es promouen", és a dir, si pensa que les anàlisis fetes tant pels poders públics com per la gran majoria dels sociolingüistes catalans falsegen (deliberadament?) la realitat, ja pot passar pàgina. Ara bé, si vostè, com tantíssima gent que no ha signat aquest manifest tot i creure que el català hauria de ser la principal llengua vertebradora del país, també se sent incòmode amb aquestes visions de la realitat; si intueix que la societat catalana és més complexa, si sospita que hi ha possibilitats de guanyar per a la causa del català molts dels qui encara en viuen al marge i li sembla que caldria explorar aquestes possibilitats sense dogmes ni tabús, sospesant els riscos de totes les opcions sense apriorismes, aleshores potser alguna de les següents reflexions li poden semblar d'interès.

De motius per pensar que Catalunya, com la resta de territoris de llengua catalana, és més complexa del que apunta Solé, n'hi ha a gavadals. Aturem-nos per exemple en la reducció de la realitat a només dos grups, un de procatalà i un altre d'anticatalà, que fa al seu article. Aquesta simplificació no deixa de sobtar venint d'un autor que l'any 2004 va dedicar 367 pàgines a distingir els discursos de fins a set o vuit "tribus o segments que es proclamen defensors o amics de la llengua catalana". Sigui com sigui, la majoria dels observadors continuen apostant per la complexitat. Així, per exemple, al llibre *Els usos lingüístics a les universitats valencianes* (2011), un equip de recerca identifica fins a

vuit discursos diferents a l'hora de representar la relació entre les llengües i el país. Diferencien per exemple un discurs *unitarista-excloent*, que té per bandera la idea que a Espanya s'ha de parlar només en castellà, d'un discurs *regionalista-localista*, que admet algunes peculiaritats territorials que no comprometin l'hegemonia de la llengua estatal, i d'un de *monolingüe-resistent*, propi de gent que viu en un entorn exclusivament castellà i percep el català com a quelcom llunyà. També identifiquen una línia *liberal-darwinista* per al qual l'ús de les llengües es produiria per decisions individuals al ritme de l'oferta i la demanda. Al costat d'aquests encara detecten un discurs *bilingüista ingenu*, incapaç de veure cap conflicte entre les llengües, un discurs *valencià-resistent*, que té el català per llengua habitual i li atorga un important valor identitari, un de *pragmàtic-resignat*, desencantat de la capacitat de millorar la posició social de la llengua, i encara un altre de *pragmàtic-positiu*, que tendeix a percebre avenços en la posició del català. Val a dir que, com que només analitza els universitaris, aquest treball no detecta d'altres plantejaments com el discurs dels qui esperen que els castellans simplement s'integrin a la llengua pròpia del país com passava abans de la Guerra, o el discurs dels estrangers passavolants que es planyen de l'escassa coneixença de l'anglès entre els autòctons. Amb limitacions i tot, la llista exposada és prou eloqüent per deixar clar que a l'hora d'enfrontar l'enorme tasca de millorar la posició social del català convindria evitar les simplificacions excessives, ja que resulta fàcil de veure que les solucions adequades per a uns sectors poden resultar contraproductes per a uns altres.

Possiblement, com diu Solé, "[u]n manifest és un crit on s'exposa allò que per als signants és clarament evident" i no se'n poden esperar subtilitats. Tanmateix, sovint els discursos abrandats i les simplificacions excessives impedeixen entendre la realitat, diagnosticar-la amb encert i arribar al tractament idoni. Prenem per exemple algunes de les xifres que s'han posat damunt de la taula en aquest debat. A Catalunya, el percentatge de persones que tenen el català com a llengua inicial va passar entre 2003 i 2013 del 40,4% al 31,3%. De fet, en aquest mateix període, el percentatge de persones que declaren no dir ni una sola paraula en català va passar de ser el 14,2% del total dels residents a Catalunya de 15 i més anys a ser-ne un 25,4%. El motiu per a aquesta evolució es troba en una combinació de factors: les grans dimensions de les immigracions de la primera dècada dels 2000; el fet que la inserció socio-laboral dels nousvinguts es produeixi sobretot en barris i feines ocupades per immigracions anteriors lingüísticament poc integrades; les baixes taxes de fertilitat de la població autòctona; i també, només faltaria, el fet que el castellà s'interposi entre els

immigrats i la majoria dels autòctons, en bona part per culpa de la minorització a què el sotmeten les polítiques estatals.

Enfront de la innegable complexitat de factors que cal tenir en compte, reduir el problema a una simple qüestió de gallardia –“L’assassí es fa fort davant la debilitat de la víctima, però s’ho repensa davant la claredat i la fortalesa de la consciència lingüística”– no sembla l’opció més assenyada. Tampoc no ho és aferar-se a discursos fàcilment malinterpretables o a fórmules simplistes. Afirmar Solé: “el bilingüisme social sempre ha matat les llengües subordinades que no han sabut desempallegar-se’n”. Però quan el que es vol és atreure cap a una segona llengua centenars de milers de no catalanoparlants, la solució no passa per demonitzar el bilingüisme social sinó per fer que el català deixi de ser una llengua subordinada. Un repte, sens dubte, de primera magnitud. A Catalunya caldrà desenvolupar-hi un model de plurilingüisme autocentrat, però resulta difícil d’imaginar-ne cap en què el bilingüisme social català-castellà no jugui un paper molt més important que qualsevol altra combinació de llengües. Al capdavall, per a un percentatge elevadíssim de la població, el castellà avui dia no és pas una llengua opressora sinó un idioma entranyable i/o un capital valuós. A l’hora de construir aquest model, una mirada assossegada a la pròpia experiència serà de molta utilitat. Per exemple, encara que alguns sectors només semblin copsar-ne les mancances, no està de més assenyalar que, en termes internacionals, l’arrelament social del model de conjunció en català a Catalunya resulta inèdit. A què és degut? Gosaria dir que molts dels qui hi donen suport ho fan no tant per principis patriòtics sinó perquè, tot i funcionar bàsicament en català, aquest model garanteix a la majoria del seu alumnat un grau de bilingüització que no té gaires punts de comparació internacionals. O no és cert que, per tal de competir-hi, l’anticatalanisme ha hagut de disfressar-se de plurilingüe? Doncs bé, vet aquí segurament part de la fórmula. Per tal d’avançar, el catalanisme lingüístic haurà de ser capaç de construir models realistes que, tot prioritzant el català, ofereixin avantatges efectius per a majories tangibles. Per això, si és que vol de debò reeixir, més que enrocar-se en principis inamovibles, li convé desenvolupar l’empatia i enfortir la capacitat de persuasió.

[Llegiu aquí l'article de Jordi Solé Camardons, "Rèplica a F. Xavier Vila, sobre el manifest del Grup Koiné" \(El Temps, 19/04/2016\), que ha motivat aquesta contrarèplica de F. Xavier Vila.](#)

8 Enllaços i convocatòries

- ▶ [Congrés “L’aposta pel multilingüisme”](#). 15 anys de Marc Europeu Comú de Referència i Portfolio Europeu de les Llengües. València, **14 i 15 de maig** de 2016.
- ▶ [“Trajectòries lingüístiques i incorporació de nous parlants al català”](#), taula rodona amb Enric Saurí, Maite Puigdevall i Isaac González. Barcelona, **18 de maig** de 2016 a les 19h45, sala A del Centre cívic Golferichs.
- ▶ [“Convocatòria de selecció d’un professor d’estudis catalans a la Universitat de Szeged”](#) (Institut Ramon Llull, 12/05/2016). La Universitat de Szeged, a Hongria, ha convocat una plaça de selecció per incorporar un professor d’estudis catalans per al curs acadèmic 2016-2017. Les sol·licituds es poden presentar **del 12 al 26 de maig** a través del formulari en línia disponible [al web de l’Institut Ramon Llull](#), on també hi ha les bases de la convocatòria i la documentació requerida.
- ▶ [“Cultura i Lleida TV creen un projecte per impulsar la música en català entre els joves”](#) (Segre, 02/05/2016)
- ▶ Lluís Escartí, [“La premsa en valencià no va nèixer ahir”](#) (*La Veu del País Valencià*, 04/05/2016). Dos segles de publicacions periòdiques en la nostra llengua.
- ▶ Entrevista a Gabriel Bibiloni: [“Sempre hi ha algú que inventa les paraules, que les crea”](#). Què son i com es creen i es transmeten els neologismes (VilaWeb TV, 05/09/2011). Vegeu també la [Neoloteca](#) del Termcat i la [Neolosfera](#) de l’Observatori de Neologia de la UPF.